

ABD ALLAH IBN ABBAAS

Nationens lärde!

Ibn Abbaas liknade Ibn Az-Zubair såtillvida att båda upplevde den profetiska eran som barn. Profeten ﷺ avled innan Ibn Abbaas hade uppnått myndighetsålder. Profeten ﷺ, som tyckte mest om honom, prisade honom och undervisade honom i ren visdom, hade också givit honom — medan han ännu var mycket ung — alla manlighetskaraktärens grundläggande beståndsdelar och livets principer.

Tack vare sin fasta tro, sitt milda sinnelag, sin goda karaktär och sin kunskaps rikedom lyckades han inta en mycket hög rang bland männen kring Profeten ﷺ.

Han var son till Al-Abbaas Ibn Abd Al-Muttalib Ibn Haashim, Profetens farbror. Hans tillnamn var "Nationens lärde". Han förtjänade titeln och positionen tack vare sin vidsträckta kunskap, sitt upplysta sinne och sin mångsidighet.

Ibn Abbaas kom till kunskap i mycket tidig ålder — en kunskap som ökade med åren. Det berodde på att Profeten ﷺ alltid drog Abd Allah nära sig, klappade honom på axlarna och bad Allah: "O Allah, välsigna honom med full kunskap om religionen och tolkningen av den Heliga Koranen."

Profeten ﷺ upprepade samma bön för sin kusin Abd Allah i olika situationer. På detta sätt insåg Abd Allah Ibn `Abbaas att han skapats för att förvärva kunskap, och hans intellektuella förmågor böjde sig starkt i den riktningen. Trots att han inte var äldre än 13 år när Profeten ﷺ avled hade han inte slösat bort sin barndom. Han hade deltagit i Profetens sammankomster och lärt sig hans ord utantill.

När Profeten ﷺ avled var han ivrig att lära av följeslagarna vad han inte lyckats höra eller lära av Profeten ﷺ själv.

Han förvandlades till ett ständigt frågetecken. Varje gång han hörde att någon förvärvat visdom eller lärt sig en hadith utantill skyndade han för att lära av denne. Hans klara, ambitiösa sinne tvang honom att granska allt som nådde hans öron.

Han var inte bara bekymrad med att samla information, utan med att granska den och dess källor. Han sade en gång om sig själv: "Om jag ville veta något om en fråga frågade jag 30 följeslagare."

Han målade en bild som visade hans strävan att nå sanning och kunskap: När Profeten ﷺ avled sade jag till en av Ansaars ungdomar: "Låt oss gå till Profetens följeslagare och fråga dem, de är ju fortfarande många." Han sade: "O Ibn `Abbaas, vad underlig du verkligen är! Tror du att folk behöver dig medan de stora följeslagarna fortfarande är bland dem?" Den unge mannen gav upp saken, medan jag vände mig till att fråga Profetens följeslagare. Varje gång jag fick veta att någon berättat en hadith begav jag mig till honom på eftermiddagen medan han sov middagsslummer. Jag lade min mantel som kudde under mitt huvud framför hans dörr. Vinden spred damm över mig. När han avslutade sin slummer och kom ut och såg mig sade han: "O Profetens kusin, vad är det som fört dig hit? Varför sände du inte bud efter mig?" Sedan sade jag: "Nej, det är du som förtjänar att besökas." Sedan frågade jag honom om hadithen och lärde av honom.

På detta sätt fortsatte vår unge man att fråga och fråga och fråga, sedan granska svaren och diskutera dem med ett nyfiket sinne.

Varje dag utvecklades hans visdom och kunskap tills han — ännu som ung — uppnådde de äldres visdom, tålmod och vältalighet, i den mån att de troendes befälhavare Omar (må Allah vara nöjd med honom) var ivrig att rådfråga honom i varje stor fråga. Han kallade honom "den unge ledaren för de äldre". Ibn Abbaas tillfrågades en gång: "Hur lyckades du förvärva

all den kunskapen?”

Han svarade: ”Genom en frågande tunga och ett resonerande sinne.”
Genom sin ständigt frågande tunga, sitt alltid granskande sinne och därtill sin ödmjukhet och mildhet skulle Ibn `Abbaas bli nationens lärde.

Sa'd Ibn Abi Waqqaas beskrev honom med följande ord: Jag har aldrig sett någon med sådan snabbhet i tanken, mer intellektuell och mildare än Ibn Abbaas. Jag har sett Omar (må Allah vara nöjd med honom) — trots att han var omgiven av dem som deltagit i Badr — inbjuda honom för att diskutera svåra problem. Varje gång Ibn Abbaas framförde sin ståndpunkt höll sig Omar alltid till den.

Ubaid Allah Ibn Utbah sade en gång: Jag har aldrig sett någon mer kunnig om Profetens hadith än Ibn Abbaas. Inte heller såg jag någon mer kunnig under Abu Bakrs, Omars eller `Uthmaaans kalifat än honom; eller mer exakt i sina uttalanden gällande rättsvetenskap eller mer kunnig om dikter, det arabiska språket, korantolkning eller religiösa frågor. Han delade in sin tid och undervisade varje dag i ett ämne eller ett annat — rättsvetenskap, korantolkning, fälttåg, dikter och historia — vart och ett en annan dag. Jag har aldrig sett en lärde lyssna på honom utan att underkasta sig honom fullständigt, inte heller fråga utan att bli imponerad av hans vidsträckta och rika kunskap.

Ibn Abbaas, som utnämndes till guvernör över Basra under Aliy Ibn Abi Talibas kalifat (må Allah vara nöjd med honom), beskrevs en gång av en muslim med följande ord: Han höll fast vid tre saker och gav upp tre. Han bländade människans hjärtan varje gång han talade. Han lyssnade uppmärksamt varje gång någon talade till honom. Han valde det enklaste av två alternativ varje gång han mötte motstånd. Han gav upp hyckleri. Han gav upp sällskapet med onda människor. Han gav upp allt som är ursäktligt.

Hans mångsidiga bildning och vidsträckta, heltäckande kunskap var beundransvärd. Han var den skicklige, skarpsinnige auktoriteten inom varje kunskapsområde: korantolkning, rättsvetenskap, historia, arabiska språket och litteraturen. Därför var han en tillflyktsort för den som söker sanning. Folk reste till honom i grupper från alla delar av den islamiska världen för att lyssna på honom och lära av honom.

En samtida följeslagare berättade: Jag har sett en av Ibn `Abbaas's lärda sammankomster. Om hela Quraishs stam hade stolt på den, hade det räckt för deras stolthet. Jag har sett folk samlas framför hans dörr tills hela

vägen blivit så trång att ingen kunde komma in eller ut.

Jag gick in och meddelade honom att ett stort antal människor satt framför hans dörr. Han bad mig förbereda hans vatten för rituell rening, som han utförde, satte sig sedan ner och sade: "Gå ut till dem och bjud in dem som är intresserade av korantolkning."

Jag gick ut och lät dem komma in. De gick in och fyllde huset. De frågade inte om något utan att få ett tillfredsställande svar. Sedan sade han till dem: "Glöm inte era bröder." De gick ut för att låta andra komma in. Sedan sade han: "Gå ut och bjud in dem som är intresserade av rättsvetenskap."

Jag gick ut och lät dem komma in. De gick in och fyllde huset. De frågade inte om något utan att få ett tillfredsställande svar. Sedan sade han: "Glöm inte era bröder." De gick ut för att låta andra komma in. Sedan sade han: "Gå ut och bjud in dem som är intresserade av religiösa plikter."

Jag gick ut och lät dem komma in. De gick in och fyllde huset. De frågade inte om något utan att få ett tillfredsställande svar. Sedan sade han: "Glöm inte era bröder." De gick ut för att låta andra komma in.

Sedan sade han: "Gå ut och bjud in dem som är intresserade av det arabiska språket och litteraturen." Jag gick ut och lät dem komma in. De gick in och fyllde huset. De frågade inte om något utan att få ett tillfredsställande svar.

Ibn `Abbaas hade inte bara ett skarpt minne utan ett extraordinärt sådant, och extrem glans och intelligens. Hans argument var lika klara, lysande och glädjerika som solljus. Han lät inte sin motståndare gå förrän denne inte bara var övertygad utan därtill helt tillfredsställd och förtjust över storheten i hans logik och glansen i hans tal.

Trots sin rika kunskap och effektiva argumentation betraktade han aldrig sin diskussion och sitt samtal som en intellektuell strid där han kunde vara stolt över sin vidsträckta kunskap och seger över sina motståndare. Tvärtom betraktade han det som en rak väg för att åskådliggöra och förverkliga sanningen.

Under lång tid hade hans rättvisa och skarpa logik varit en källa till oro för Khawaarijerna. En gång sände Imam `Aliy (må Allah vara nöjd med honom) honom till en stor grupp av Khawaarijerna. De hade en underbar diskussion, i vilken han hade kontroll över samtalet och argumenterade på

ett mycket beundransvärt sätt. Följande är ett utdrag ur det långa samtalet:

Ibn Abbaas frågade dem: "Vad har ni mot Aliy?"

De sade: "Vi är missnöjda med tre saker. För det första lät han män döma i Allahs religion, medan Allah sade: '...visst är dömandet enbart för ALLAH' (6:57). För det andra är han en mördare. Han tog dock inga fångar eller krigsbyte. Om de hade varit otrogna hade deras egendom varit tillåten, och om de hade varit muslimer hade deras mord varit förbjudet. För det tredje gick han under skiljedomsförfarandet med på att ge upp titeln 'de troendes befälhavare' som svar på sina fienders krav. Om han inte är de troendes befälhavare måste han vara de otrognas befälhavare."

Ibn `Abbaas började vederlägga deras påståenden. "Vad gäller att låta män döma i Allahs religion — vad är fel med det? Allah sade: 'O ni som tror! Döda inte viltet medan ni befinner er på pilgrimsfärden, och den av er som dödar det med avsikt skall ge kompensation likvärdig med vad han dödat av boskap, vilket skall bedömas av två rättvisa män bland er' (5:95). Säg mig, vid Allah, är det inte mer värdigt att låta män döma i att skona muslimskt blod än att låta dem döma i fallet med att kompensera en dödad kanin värd en fjärdedels dirham?"

Deras ledare stammade under trycket av den sarkastiska men avgörande logiken. Sedan fortsatte han sitt tal. "Vad gäller ert påstående att han är en mördare som inte tog fångar eller krigsbyte — förväntade ni er att han skulle ta `Aa'ishah, Profetens hustru och de troendes moder, som fånge och hennes tillhörigheter som krigsbyte?" I det ögonblicket blev deras ansikten tomma av skam och de försökte dölja dem med sina händer.

Ibn Abbaas gick vidare till det tredje påståendet. "Vad gäller ert påstående att han gick med på att ge upp titeln 'de troendes befälhavare' för att ge skiljedomen en chans — låt mig berätta vad Profeten ﷺ gjorde på Hudaibiyah-dagen. Medan han dikterade avtalet mellan sig och Quraish sade han till skrivaren: 'Skriv: Detta är vad Allahs Sändebud har kommit överens om.' Quraishs representant sade: 'Vid Allah, om vi trodde att du var Allahs Sändebud hade vi inte hindrat dig från att gå in i det Heliga Huset eller kämpat mot dig.' Profeten ﷺ sade sedan: 'Skriv då: Detta är vad Muhammad Ibn Abd Allah har kommit överens om. Vid Allah, jag är Allahs Sändebud även om ni förnekar det. Skriv vad ni vill.'"

Diskussionen mellan Ibn Abbaas och khawaarijerna fortsatte på ett sådant mirakulöst, storslaget sätt. Diskussionen hade knappt avslutats förrän

ungefär 20 000 av Khawaarijerna tillkännagav sin övertygelse om vad som sagts och tillkännagav slutet på sitt motstånd mot Aliys imamat.

Ibn `Abbaas ägde inte bara en stor rikedom av kunskap utan också en ännu större rikedom av kunskapens och de lärdes goda seder. Han var en stor gestalt i sin generositet. Han spenderade sin rikedom rikligt för folkets skull med samma villighet med vilken han delade med sig av sin kunskap. Hans samtida sade: "Vi har aldrig sett ett hus mer fyllt med mat, dryck, frukter och kunskap än Ibn `Abbaas's hus."

Han ägde en ren själ som aldrig bar på agg. Han tröttnade aldrig på att önska allt gott för folk — dem han kände och dem han inte kände. Han sade om sig själv: "Varje gång jag reciterade en vers önskade jag att alla människor förvärvat den kunskap jag förvärvat. Varje gång jag hörde om en rättvis regent som styrde rättvist fylldes jag av glädje och bad för honom, trots att jag inte behövde honom! Varje gång jag hörde om regn som föll över muslimskt land fylldes jag av glädje, trots att jag inte ägde något boskap som betade på det landet."

Han var en hängiven botgörande tillbedjare som bad om nätterna och fastade ofta. Ingen kunde missa tårarnas ström på hans kind. Det berodde på att han grät så mycket varje gång han bad eller reciterade Koranen. Varje gång han läste en förmanande eller hotande vers, eller omnämmandet av döden och uppståndelsen, tilltog hans klagosång och jämmer.

Dessutom var han ärlig, modig och vältalig. Han hade sin egen synpunkt och sina egna åsikter om tvisten mellan Imam Aliy och Muaawiyah, vilket visade hans förmåga till list och strategi.

Han föredrog fred framför krig, vänlighet framför våld, logik framför tvång.

När Al-Hussain (må Allah vara nöjd med honom) avsåg att bege sig till Irak för att strida mot Ziyaad och Yaziid gjorde Ibn `Abbaas allt han kunde för att förhindra honom. Efteråt underrättades han om hans martyrskap. Han kände djup sorg och höll sig inomhus.

Varje gång en tvist uppstod mellan två muslimer kunde man alltid se honom bära fredens, förlåtelsens och mildhetens baner.

Det är sant att han själv var inblandad i striden mellan Aliy och Mu'aawiyah när han stred på Aliys sida. Men han gjorde det eftersom kriget i början representerade ett nödvändigt utrotande av en rörelse som

orsakade en fruktansvärd splittring inom det islamiska samfundet och hotade trohetsenhetens och de troendes enighet.

Så länge han levde fyllde han hela världen med kunskap och visdom och spred bland folket sin fromhets doft.

När han uppnådde 71 års ålder bjöds han in att möta Allah. Staden At-Taa'if bevittnade en stor scen för en troende som lovats Paradiset. Medan hans kropp vilade tryggt i sin grav skakades horisonten av ekot av det sanningsenliga gudomliga löftet: "O fridfulla själ. Återvänd till din Herre, välförnöjd och välbehagande. Inträd bland Mina tjänare. Och inträd i Mitt Paradis!" (89:27-30).